

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบนิทานเรื่องปลาบู่ทองฉบับภาคกลางและฉบับภาคอีสาน” มีวัตถุประสงค์สองประการ คือเพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปเชิงวรรณกรรม และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเชิงสังคม

ผลการวิจัยพบว่า นิทานเรื่องปลาบู่ทองฉบับภาคกลางและฉบับภาคอีสาน มีลักษณะทั่วไปเชิงวรรณกรรมคล้ายกันและแตกต่างกัน คือโครงเรื่องที่ผู้แต่งวางไว้ใน การดำเนินเรื่องโดยรวมคล้ายกัน แต่รายละเอียดย่อยของเนื้อเรื่องแตกต่างกันตามจุดประสงค์ และจินตนาการของผู้แต่ง นอกจากนี้การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปเชิงวรรณกรรม ยังสื่อให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะท้องถิ่นภาคกลางและภาคอีสาน เช่น การใช้ภาษา ลักษณะคำประพันธ์

การศึกษาเปรียบเทียบเชิงสังคมพบว่าในนิทานเรื่องปลาบู่ทองฉบับภาคกลางและฉบับภาคอีสานแสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมกันของสังคมใหญ่ และความแตกต่างกัน ในสังคมย่อยของแต่ละท้องถิ่น ลักษณะร่วมกันที่แสดงให้เห็นถึงสังคมไทย คือมีค่านิยม ยกย่องคนดี ให้ความเคารพผู้อาวุโส มีความเชื่อดั้งเดิม คือความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความเชื่อหลักธรรมในพุทธศาสนา คือการเวียนว่ายตายเกิด กฎแห่งกรรม ด้านประเพณี นิทานเรื่องปลาบู่ทองทั้งสองฉบับสะท้อนให้เห็นการปฏิบัติประเพณีที่ค้ำจุน แสดงออกถึงความสามัคคีของคนในสังคม คือประเพณีบายศรีสู่ขวัญ ด้านการประกอบอาชีพที่ปรากฏในนิทานเรื่องปลาบู่ทองทั้งสองฉบับคล้ายกัน คือส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตร ประมง สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม ภาพสะท้อนด้านสังคมที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะท้องถิ่น คือการประกอบอาชีพ ประเพณี การปรุงอาหาร

The comparative study of the Thai folk tale “Pla Bu Tong,” or “The Gold Goby,” in the central and northeastern versions has two objectives. The first one is to study and compare the general literary structure; the second is to study and compare the social images of the both regions.

The study shows that there are some similarities and differences in the general literary structure in both versions. The plot is generally similar; however, the details in both versions are slightly different varying with the objectives and imagination of the tellers. In addition, the differences reveal particular characteristics in the central and northeastern regions of Thailand such as dialect and literary style.

The social image that appears in both versions illustrates some common traits in large community and some distinct traits in the minor groups of people in each area. The common traits picture Thai society as praising good people, paying respect to older people, believing in Buddhism (especially beliefs about the next life and reciprocal deeds) and believing in the supernatural. As for cultural aspects, both versions reflect the unity of people in the community on the cultural activity, *bai sri su kwan* - which is a ceremony for newcomers or sick people to wish them good luck. The occupation in both versions is agriculture and fishery, which apply to the agricultural society of Thailand. The particular characteristics of the regions in the folk tale are cookery.